

XENOFONTE

Anábase

(textos PAU25)

Xabier Recondo Martínez

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

1. Ascendencia de Ciro e morte de Darío

(Anábasis, 1.1.1)

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος·

ἐπεὶ δὲ ἡσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τῷ παιδὲ ἀμφοτέρῳ παρεῖναι. Ὁ

μὲν οὖν πρεσβύτερος παρῶν ἐτύγχανε. Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην

ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι ἐς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται. ἀναβαίνει

οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὥς φίλον,

Δαρεῖος, -ου ὁ: Darío (aquí Darío II, gran rei persa do s. V a. C.) παρῶν ἐτύγχανε: ver τυγχάνω con participio; πάρων de παρ-εἶμι 2: “estaba por casualidade”

Παρύσατις, -ιδος ἡ: Parisátide (esposa de Darío II, nai de Ciro e Artaxerxes) ἀπὸ τῆς ἀρχῆς: ἀρχή con significado de “provincia” ἀπέδειξε: aor. ind. act. ἀπο-δείκνυμι, “designar, nomear”

Ἀρταξέρξης, -ου ὁ: Artaxerxes (aquí Artaxerxes II, rei persa 404-361 a. C.)

ἐς = εἰς

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro (Ciro o Novo, príncipe persa)

Καστωλός, -ου ὁ: Castolo (río cercano a Sardes)

ἡσθένει: de ἀσθενέω

λαβὼν: part. aor. de λαμβάνω

τῷ παιδὲ ἀμφοτέρῳ: nom. e ac. de dual

Τισσαφέρνης, -ου ὁ: Tisafernes (sátrapa persa)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

2. Causas da rebelión de Ciro

(*Anábasis*, 1.1.3)

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ **κατέστη** εἰς τὴν βασιλείαν **Ἀρταξέρξης**, **Τισσαφέρνης** διαβάλλει τὸν

Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὥς **ἐπιβουλεύει** αὐτῷ. ὁ δὲ πείθεται καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὥς **ἀποκτενῶν**

ἢ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Ὁ δ' ὥς **ἀπῆλθε** κινδυνεύσας καὶ

ἀτιμασθεὶς, βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ, **ἢν δύνηται**, βασιλεύσει αὐτ'

ἐκείνου. **Παρύσατις** μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα

Ἀρταξέρξην.

κατέστη: aor. de ind. act. de καθ-ίστημι

Ἀρταξέρξης, -ου ὁ: Artaxerxes (aquí Artaxerxes II, rei persa 404-361 a. C.)

Τισσαφέρνης, -ου ὁ: Tisafernes (sátrapa persa)

διαβάλλει: “acusar a alguén (ac.) de algo (or. de ὥς)”

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro

ἐπιβουλεύει: opt. oblicuo, traducir por imperfecto

ὥς ἀποκτενῶν: ἀποκτενῶν part. de fut. de ἀποκτείνω, con valor final pola conxunción ὥς

ἐπὶ τὴν ἀρχήν: ἀρχή con significado de “provincia”

ἀπῆλθε: de ἀπ-έρχομαι

ἀτιμασθεὶς: part. de aor. pas. nom. sing. de ἀτιμάζω

ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ: “baixo o seu irmán”

ἢν δύνηται: condicional, introducida por ἢν<έάν, con verbo en subxuntivo: “se puidese”

Παρύσατις, -ιδος ἢ: Parisátide (esposa de Darío II, nai de Ciro e Artaxerxes)

ὑπῆρχε: de ὑπ-άρχω, aquí con dat. “estar a favor, apoia

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

3. Descripción do palacio real de Ciro en Celenas

(*Anábasis*, 1.2.7)

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς **Κελαινάς**, τῆς **Φρυγίας** πόλιν

οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα **Κύρῳ βασιλεία** ἦν καὶ παράδεισος μέγας, ἀγρίων

θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευν ἀπὸ ἵππου, **ὁπότε** γυμνάσαι **βούλοιτο** ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους.

Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ **Μαίανδρος** ποταμός. αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ

δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως.

ἐξελαύνει: o seu suxeito elíptico sería τὸ
στράτευμα, “o exército”

Κελαιναί, -ῶν αἱ: Celenas (cidade de Frixia)

Φρυγία, -ας ἡ: Frixia (rexión central de Asia
Menor)

Κύρος, -ου ὁ: Ciro

βασιλεία: substantivo neutro, ver βασιλείος, -α, -ον

ὁπότε... βούλοιτο: verbo en optativo “cando / cada
vez que quería”

Μαίανδρος, -ου ὁ: Meandro (río de Asia Menor)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

4. Ciro comunica aos gregos o verdadeiro fin da expedición

(*Anábasis*, 1.4.11)

ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν **Εὐφράτην** ποταμόν· καὶ πόλις

αὐτόθι ὤκειτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων **Θάψακος** ὄνομα. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε. καὶ Κῦρος

μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς **ἔσοιτο** πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς

Βαβυλῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀναπεῖθαι

Εὐφράτης, -ου ὁ: Éufrates

Θάψακος, -ου ἡ: Tápsaco (cidade ás beiras do Éufrates)

ἔσοιτο: futuro de optativo de εἰμί, optativo oblicuo, trádúzase por imperfecto

Βαβυλῶν, ὠνος ἡ: Babilonia (cidade de Asia)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

5. Descrición da rexión da marxe dereita do Éufrates

(Anábasis, 1.5.1)

έντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε

παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὲς ὥσπερ

θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πληρεσ· εἰ δέ **τι καὶ ἄλλο** ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥσπερ

ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι ὄνοι ἄγριοι, πολλαὶ δὲ στρουθοὶ αἰ

μεγάλαι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἵππεῖς ἐνίστε ἐδίωκον.

ἐξελαύνει: o seu suxeito, Ciro e o seu exército, está sobreentendido

Ἀραβία, -ας, ἡ: Arabia

Εὐφράτης, -ου ὁ: Éufrates

ἐνῆν: de ἔν-εἰμι

τι καὶ ἄλλο: “algunha outra cousa” con xenit. partitivos ὕλης ἢ καλάμου

ἐνῆσαν: de ἔν-εἰμι

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

6. Morte de Ciro

(*Anábasis*, 1.8.26)

Σὺν τούτοις δὲ ὢν Κῦρος καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στίφος· καὶ εὐθύς οὐκ ἠνέσχετο , ἀλλ'

εἰπὼν “τὸν ἄνδρα ὁρῶ” ἴετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, [...].

Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῶ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· [...] Κῦρος δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ

ὀκτῶ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῶ.

Σὺν τούτοις: circunstancial de compañía, "con estes"

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro

ἠνέσχετο: aor. de ἀν-έχω, “conterse”

εἰπὼν: part. aor de λέγω

ἴετο: impf. de ἵημι

παίοντα δ' αὐτὸν: ref. a Ciro: “a el cando atacaba”

ἀπέθανε: de ἀπο-θνήσκω

ἔκειντο: impf. de κεῖμαι

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

7. Desánimo dos gregos diante das dificultades ás que se enfrontan

(*Anábasis*, 3.1.3)

ταῦτ' ἐννοοῦμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ

πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανον

ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς

οὔποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

ἀθύμως ἔχοντες: ver ἔχω con adverbio (= εἰμί +
adxectivo)

τὰ ὅπλα: "campamento"

ἦλθον: de ἔρχομαι

ὄψεσθαι: fut. de ὁράω

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

8. Descrición da rexión do río Teleboas

(Anábase, 4.4.3)

ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα μέχρι **ὑπερῆλθον** τὰς πηγὰς τοῦ **Τίγρητος**

ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν **Τηλεβόαν**

ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς μέν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν ἦσαν. ὁ δὲ τόπος οὗτος

Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς **Τιρίβαζος**, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος, καὶ

ὁπότε **παρεΐη**, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.

ὑπερῆλθον, ἐπορεύθησαν: cos seus suxeitos
sobreentendidos: os soldados, os homes de
Xenofonte

ὑπερῆλθον: aor. de ὑπερ-έρχομαι

Τίγρης, -ητος ὁ: Tigris

Τηλεβόας, -ου ὁ: Teleboas

Ἀρμενία, -ας ἡ: Armenia

Τιρίβαζος, -ου ὁ: Tiribazo (sátrapa persa)

γενόμενος: de γίγνομαι

παρεΐη: pres. de optativo de παρ-εἶμι 2, tradúzase
por imperfecto

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

9. Descripción dun poboado armenio

(*Anábasis*, 4.5.25)

Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἵσοδοι τοῖς μὲν

ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες,

ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ

καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν.

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

10. O exército grego avista por fin o mar e estoupa de xúbilo

(Anábasis, 4.7.24)

καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν “θάλαττα, θάλαττα” καὶ παρεγγυόντων. ἔνθα δὴ

ἔθρον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες

ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς δακρύοντες. καὶ

ἐξαπίνης ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν.

ἀκούουσι: o seu suxeito sobrenetendido sería

Xenofonte e os seus homes

βοώντων τῶν στρατιωτῶν... καὶ

παρεγγυόντων: xent. réxime de ἀκούουσι

ἀφίκοντο: de ἀφ-ικνέομαι

κολωνόν: “túmulo, morea” (con carácter conmemorativo)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

11. Os gregos despiden o guía

(*Anábasis*, 4.7.27)

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἕλληνες τὸν ἡγεμόνα ἀποπέμπουσι δῶρα **δόντες ἀπὸ κοινοῦ** ἵππον καὶ φιάλην

ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· **ἦται** δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ **ἔλαβε**

πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ **δείξας** αὐτοῖς **οὗ** σκηνήσουσι καὶ τὴν ὁδὸν ἣν πορεύσονται

εἰς **Μάκρωνας**, ἐπεὶ ἐσπέρα **ἐγένετο**, ὥχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες

διὰ **Μακρῶνων** σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα.

δόντες: part. de aor. activo de δίδωμι

ἀπὸ κοινοῦ: lit. “do común”, do fondo común, do
que tiñan en común

ἦται: de αἰτέω

ἔλαβε: de λαμβάνω

δείξας: part. de aor. de δείκνυμι

οὗ: adv. “onde”

Μάκρωνες, -ων οἱ: macrones (pobo de Trapezunte,
no norte da actual Turquía, no Mar Negro)

ἐγένετο: de γίγνομαι

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

12. Efectos do frío

(Anábase, 7.4.3)

ἦν δὲ χιών πολλή καὶ ψυχὸς οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον **ἐπήγνυτο** καὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τοῖς

ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὤτα. καὶ τότε δῆλον ἐγένετο οὗ ἕνεκα οἱ

Θραῖκες τὰς ἀλωπεκᾶς ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον περὶ **τοῖς**

στέρνοις ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς.

ἐπήγνυτο: impf. de πήγνυμι

ἐγένετο: de γίγνομαι

οὗ ἕνεκα: "por qué causa"

Θραξ, Θράκος, ὁ: Tracio (habitante de Tracia)

τὰς ἀλωπεκᾶς: "peles de raposa"

τοῖς στέρνοις: "as costas"